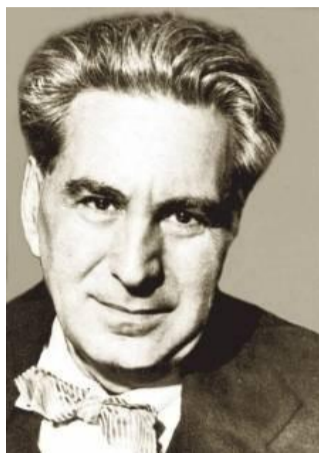


## Cultura pierdută Aurel Marin



George Călinescu

*Plecarea noastră va fi în curând uitată  
Unde am fâgăduit, unde am plâns, unde am scris  
Toți ne vor însoți până la o poartă  
i acolo vom rămâne singuri  
(Aurel Marin)*

Am remarcat și altădată însușirile versurilor d-lui Aurel Marin, cu prilejul recenzării culegerii Yodler. Volumul de care ne ocupăm acum se intitulează simplu «Versuri» și cântă boala și moartea și, mai cu seamă, muntele și singurătatea. Întâlnim, de pildă, aspecte de sanatoriu, într-un realism blajin: «Noaptea cade. / Pe cimentul ud / Pașii îngrijitoarelor se-aud. / Oamenii i-ascultă. / Știu popasul lor. / Nu-i sgomot, ci așa li-i glasul / Până dimineața, până seara, / Până moartea își înfige gheara».

Poezie de sanatoriu s-a mai scris la noi, dar avem impresia că era simulată sau oricum insuficient înțeleasă, dovadă tonul ei jălălnic, excesul de sentimentalism, cu chemări de mamă și de tată. În realitate, bolnavul, ca orice mare rănit sufletește, are o pornire către solitudine, o apetitie către principii. El intră brusc în elementul metafizic, de unde și obiceiul de a glorifica Universul, ceea ce dă acea vigoare caracteristică poeziei muribunzilor. Ne place să credem că în cazul d-lui Aurel Marin este vorba de o simplă intuiție artistică, dar această intuiție există. Este în poezia poetului nostru un accent de vigoare, de sălbăticie care notează în fraze simple, substanțial, ca spre a sugera

Literatura militarilor este un subiect sensibil și controversat. Pornind pe firul istoriei, publicațiile de profil vorbesc despre Dimitrie Cantemir, Vasile Cîrlova, Sașa Pană, iar mai recent, despre Laurențiu Fulga, Doru Davidovici, George Astaloș, Vasile Preda, Nicolae Boghian, Valeriu Pricină, Eugen Pelin, Ion Tepelea, Liviu Vișan, Vasile Ursache, Radu Voinescu, Laurențiu Sfinteș, Leon-Iosif Grapini ș.a. Din această înșiruire lipsește un mare nume al literaturii române, un militar de profesie, brașovean, membru al Societății Scriitorilor din România, premiat de Academia Română pentru poezie, prezent în paginile istoriilor literaturii române: Aurel Marin. Un poet zgârcit cu sine, care și-a scos lucrările în tiraj extrem de redus, care s-a făcut auzit în epocă strict pentru lucrările sale și care a rămas în memoria vechii generații de scriitori brașoveni: Vasile Copilu-Cheatră, Ion Sassu-Ducșoara, Grigore Cojan sau Dan Orghidan prin cuvintele cu care a refuzat participarea la o șezătoare a Asociației Scriitorilor din Ardeal: "Nu sunt de acord cu acest gen de cochetărie. Gloria literară nu se câștigă decât prin muncă și har. Ea nu are nevoie de propagandă electorală".

Aurel Marin s-a născut în București, la 25 aprilie 1909, într-o familie nevoiașă. Atras de cursurile profesorului Ovid Densusianu, îl găsim student la Facultatea de Litere din București, studii la care este nevoit să renunțe din considerente financiare. Acceptă o bursă a Școlii de Ofițeri din Predeal, iar din 1932 se stabilește ca sublocotenent la un regiment de vânători de munte din Brașov, împreună cu alți doi militari de carieră, uitați din păcate, prozatorul Nicolae Niculescu-Cantonieru și criticul Mihai Ghimnoagă, înființează revista "Frize" în 1933. Tot în 1933 îi apare la Editura Cronicarul din București și primul volum de versuri, intitulat "Lumini", cu o copertă a artistului Alexandru Șahighian. De-a lungul anilor a mai colaborat cu "Ritmuri", "Gînd românesc", "Vremea", "Pagini literare", "Viața românească", "Țara Birsei", "Gazeta de Transilvania" și a publicat numeroase lucrări: "Yodler" (1936), "Intrarea în pădure" (1936), "Versuri" (1937), "Poezii" (1938), "Însemnări de vacanță" (1939), "Însemnări despre lume, prietenii și moarte" (1940), "Viața în munți" (1940), "Moartea lui Pan" (1941), "Comentarii critice" (1942) și "Sonete" (1942). "În dimineața zilei de 16 mai 1944, la câteva zile după ce ajunge iar pe front, cade lovit de un glonț în sârma ghimpată, din poziția de apărare din Lunca Șiretului și rana se infectează și în câteva ore este secerat de septicemie", nota Grigore Coian.

gravitatea momentelor: «Ne-am oprit. Mai e vreme de-ntoarcere. / Dar cine mai vrea? Cine mai poate? / Ne-au dus pașii în neștire, de-am ajuns / Surprinși în adâncă solitudine.»

Sentimentul solemnității muntelui, percepția colosalului geologic sunt evidente și trădează un suflet repede îmbătat de măreție: «Urcă pîn' la gura râului, joagăre / - Inima pădurii geme'n văi afunde. / Pădurarii taie, taie în neștire / Lemnul care-așteaptă seara de s'ascunde. // Numai când lumina lunii se revarsă, / Lin mângâietoare, peste 'nalte cetini, / Pădurarii umblă nedormiți, cu ochii / Umezi că-și omoară singurii prietenii!». Pădurarii îndoliați c-au doborât pădurea, dau o frumoasă litografie neagră. Iată o strofă: «în seri adânci lumina din ferestre / Mărește slove șterse de pe tomuri. / Văd dincolo, din uriașe creste / Urcând în cețuri, reci, înalte domuri.» în care viziunea grandiosului este vibratoare, efect nu al unei atitudini retorice, ci al sensibilității la elementele fundamentale ale cosmosului. Am spus de atâtea ori ca dacă hermetismul este o formă legitimă pentru cine gândește poetic astfel, el nu poate fi prefăcut într-o formă dincolo de care să fie numai rușine. Nația e tânără, poetul simte nevoia să se cânte. Nici anti-eminescianismul de fapt, cu toată parada eminescianistă în teorie, nu e cuminte. Un poet mare e un artist care a ajuns la fundul artei și, ca atare, experiența lui este utilă.

Să admiri pe Eminescu, dar să găsești că e rușinos să-l imiți în pozițiile lui fundamentale, asta e absurd. Una e pastişa, alta e utilizarea. Admirăm curajul d-lui Aurel Marin (care merge instinctiv într-acolo unde va merge în curând toată poezia română, spre pathosul pur) de a imita pe Eminescu. Rezultatul e o compunere foarte originală: «Pale lumini / Ard line peste / Naltele creste, / Vineții pini. // Umbre adânci / Leagă cu sure / Crengi, prin pădure, / Norii, de stânci.» Modul d-lui Aurel Marin e un clasicism aspru, silvestru, o emotivitate comprimată. Citarea lui Segrais, autorul din sec. al XVII-lea al Eglogelor, arată că poetul își face o cultură de cărți și nu de reviste. Cităm ca poezie de antologie, «Îmbătrânești și tu», în care e o ușoară melancolie ronsardiană: «Îmbătrânești și tu, suavă femeie alintată azi. / Mai turbure și mai bolnavă, lumina lunecă pe brazi. / Amăgitoarele șuvițe au luciul alb, strălucitoare; / Pe munți s'au răspândit de-aseară întiile mărgăritare. / În flacăra privirii vremea aruncă'ntunecatu-i praf, / Deprinsă liniștii pădurii s'așterne frunza moartă vraf. / Pe fruntea lină, fără știre, o amintire țese umbre; / Un vânt de gheață răscolește afund prăpăstiile sumbre. / Desface mâna de pe umeri un greu-mângâietor atlas. / Pe la ferestre sburătoare trec, rare, fără de popas. / Îmbătrânești și tu... și versul zadarnic merge mai departe, / Căci nu mai poți ceti minciuna-i - și cazi plângând încet pe carte.»

### Pagina 1 (Centrul Cultural Reduta):



Adrian Lesenciuc,  
Europa, dincolo de  
limitele  
interculturalului

<http://www.ascedu.ro/revista.html>

### Traseul de lectură:

